

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО”

Факультет соціології і права

Кафедра господарського та адміністративного права

“На правах рукопису”

УДК 340.114.007.3(477)

“До захисту допущено”

Завідувач кафедри

_____ **О.О. Кравчук**

“ ___ ” _____ 2017 р.

Магістерська робота

зі спеціальності 081 “Право”

на тему: **Органи місцевого самоврядування як суб’єкти адміністративно –
правових відносин: децентралізація влади в Україні**

Виконала: студентка 6 курсу, групи СП–62м

Кузьмінська Богдана Арлінівна

(прізвище, ім’я, по батькові)

(підпис)

Науковий керівник: професор кафедри господарського та адміністративного права

д.ю.н., доцент Кравчук О.О.

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецензент:

Засвідчую, що у цій магістерській роботі
немає запозичень з праць інших авторів без відповідних посилань.

Студент _____
(підпис)

Київ – 2017 року

Кузьмінська Б. А. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти адміністративно – правових відносин. Децентралізація влади в Україні – Рукопис.

Магістерська робота зі спеціальності 081 “Право”. – Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”. Факультет соціології і права. Кафедра господарського та адміністративного права. Київ, 2017.

Магістерську роботу присвячено дослідженню значення органів місцевого самоврядування як суб'єктів адміністративно – правових відносин, і дослідженню реформи децентралізації влади в Україні. Визначено поняття місцевого самоврядування, його систему, встановлено, що органи місцевого самоврядування є суб'єктами адміністративно–правових відносин, висвітлено значення виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних, рад як суб'єктів адміністративно – правових відносин через аналіз делегованих повноважень наданих їм органами виконавчої влади, визначено значення сільських, селищних, міських голів, старост як суб'єктів адміністративно – правових відносин через аналіз їх повноважень, обов'язків і відповідальності за їх невиконання. З'ясовано поняття і значення децентралізації, проаналізовано План законодавчого забезпечення реформ в Україні, досліджено законодавчі акти в сфері децентралізації влади в Україні.

Ключові слова: місцеве самоврядування, органи місцевого самоврядування, адміністративно – правові відносини, децентралізація, сільські, селищні, міські, районні ради, виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних рад, сільський, селищний, міський голова, староста, закон.

Кузьминская Б. А. Органы местного самоуправления как субъекты административно – правовых отношений. Децентрализация власти в Украине – Рукопись.

Магистерская работа по специальности 081 "Право". – Национальный технический университет Украины "Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского". Факультет социологии и права. Кафедра хозяйственного и административного права. Киев, 2017.

Магистерскую работу посвящено исследованию значения органов местного самоуправления как субъектов административно – правовых отношений, и исследованию реформы децентрализации власти в Украине. Определено понятие местного самоуправления, его систему, установлено, что органы местного самоуправления являются субъектами административно–правовых отношений, висвітлено значение исполнительных органов сельских, поселковых, городских, районных, советов как субъектов административно – правовых отношений через анализ делегированных полномочий предоставленных им органами исполнительной власти, определены значения сельских, поселковых, городских голов, старост как субъектов административно – правовых отношений через анализ их полномочий, обязанностей и ответственности за их невыполнение. Выяснили понятие и значение децентрализации, проанализировали План законодательного обеспечения реформ в Украине, исследовали законодательные акты в сфере децентрализации власти в Украине.

Ключевые слова: местное самоуправление, органы местного самоуправления, административно – правовые отношения, децентрализация, сельские, поселковые, городские советы, исполнительные органы сельских, поселковых, городских, районных советов, сельский, поселковый, городской голова, староста, закон.

Kuzminska B.A. Local government as subjects of legal and administrative relations. Decentralization of power in Ukraine – Manuscript.

Master's thesis in specialty 081 "Law". – National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute ". Faculty of Sociology and Law. Department of commercial and administrative law. Kyiv, 2017.

The master 's thesis is devoted to the study of the significance of local governments as subjects of legal and administrative relations and to the study of the decentralization of power in Ukraine. The concept of local government and its system are defined, it is found that local governments are subjects of legal and administrative relations, the importance of executive bodies of village, city, district councils as subjects of legal and administrative relations through analysis of delegated authority granted to them by the executive branch is highlighted, the significance of village and city mayors as the subjects of legal and administrative relations through the analysis of their authority, duties and responsibilities for their failure is determined, the concept and significance of decentralization is clarified, the Plan of Legislative Support of Reforms in Ukraine is analyzed, legislative acts in the field of decentralization of power in Ukraine are analyzed.

Key words: local government, local governments, legal and administrative relations, decentralization, rural, city, regional councils, executive authority of village, city, regional councils, settlement head, mayor, law

ВСТУП

З 2015 року в Україні проводиться реформа місцевого самоврядування, реформа децентралізації влади в Україні. Органи місцевого самоврядування наділяються все більшим колом повноважень, пов'язаним із реалізацією функцій виконавчої влади, спрямованих на забезпечення прав і законних інтересів громадян, захисту порушених прав громадян і надання їм певних адміністративних послуг.

Такі повноваження повинні піддаватися контролю з боку держави. Таким видом контролю є управлінський контроль.

У зв'язку з цим, розширюється коло відносин які складають предмет адміністративного права України, до них тепер можна віднести і управлінські відносини в системі та структурі органів місцевого самоврядування пов'язані з реалізацією функцій і повноважень виконавчої влади, делегованих державою органам місцевого самоврядування.

Дослідження цієї теми є важливим, оскільки реформа місцевого самоврядування триває і досі, і для правильного розуміння її суті і значення для України, необхідно провести її комплексне дослідження. Також, необхідно проаналізувати значення органів місцевого самоврядування як суб'єктів адміністративно – правових відносин, визначити їх повноваження в тій чи іншій сфері чи галузі делегованих повноважень, для розуміння правильності і законності їх дій.

Окремі аспекти відповідної тематики були досліджені Голосніченком І. П., Кравчуком О. О., Фрицьким О. Ф., Бориславською О. М., Захарченко Є. М.

Дипломна робота виконана у межах планової тематики та науково–дослідницької діяльності кафедри господарського та адміністративного права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» «Правове регулювання суспільних відносин в умовах демократизації української держави та інтенсифікації застосування інноваційних технологій в економічній сфері» (номер державної реєстрації 0110U006186).

Метою дипломної роботи є дослідження значення органів місцевого самоврядування як суб'єктів адміністративно – правових відносин і децентралізації влади в Україні та формування науково обґрунтованих висновків і пропозицій щодо удосконалення правового регулювання в цій сфері.

Завдання:

- провести аналіз організації та діяльності органів місцевого самоврядування як суб'єктів адміністративно – правових відносин;

- висвітлити значення виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних рад як суб'єктів адміністративно – правових відносин;
- визначити сутність сільських, селищних, міських голів, старост як суб'єктів адміністративно – правових відносин;
- з'ясувати поняття і зміст децентралізації;
- проаналізувати План законодавчого забезпечення реформ в Україні;
- дослідити законодавчі акти в сфері децентралізації влади в Україні.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини в сфері організації та діяльності органів місцевого самоврядування як суб'єктів адміністративно – правових відносин у процесі децентралізації влади в Україні.

Предмет дослідження є органи місцевого самоврядування як суб'єкти адміністративно – правових відносин в процесі децентралізації влади в Україні.

У дипломній роботі використовуються такі загальнологічні методи наукового пізнання, як аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, порівняння. Метод синтезу використовується при визначенні поняття децентралізації влади і її значення (підрозділ 2.1). Метод аналізу використовується при висвітленні значення виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних рад як суб'єктів адміністративно – правових відносин і аналізу Плану законодавчого забезпечення реформ в Україні, дослідження законодавчих актів в сфері децентралізації влади (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2). Метод абстрагування використовується при з'ясуванні поняття і значення децентралізації (підрозділ 2.1). Порівняльний метод застосовується при дослідженні окремих законодавчих актів в сфері децентралізації влади в Україні (підрозділ 2.2). Метод узагальнення використовується для формулювання висновків після кожного підрозділу і загальних висновків в магістерській роботі.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що магістерська робота є дослідженням органів місцевого самоврядування як суб'єктів адміністративно – правових відносин і реформи децентралізації влади в Україні, у якому було зроблено комплексний аналіз всіх делегованих повноважень органів місцевого самоврядування в тій чи іншій галузі чи сфері і розроблено деякі шляхи

удосконалення правового регулювання, проаналізовані законодавчі акти в сфері децентралізації влади в Україні і визначено основні проблеми правового регулювання в цій сфері.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості розробки на основі дипломної роботи конкретних пропозицій до законодавства щодо удосконалення правового регулювання організації та діяльності органів місцевого самоврядування як суб'єктів адміністративно – правових відносин, стосовно делегованих повноважень виконавчих органів рад.

Окремі аспекти дипломної роботи, та одержані узагальнення і висновки були оприлюднені в науково–практичних конференціях: ІХ Міжнародна науково–практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Сучасні проблеми управління: імперативи забезпечення сталого розвитку» 23–24 листопада 2017 року у НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського»; Міжнародна науково – практична конференція «Двадцять другі економіко-правові дискусії» 29. 11. 2017 р, м. Львів.

Загальний обсяг магістерської роботи становить 130 сторінок, дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, 6 підрозділів, висновків та списку використаних джерел, що складає 90 найменувань і розміщений на 10 сторінках.

ВИСНОВКИ

1. Найдоцільнішим визначенням поняття «децентралізація» вважаємо: децентралізація – це спосіб організації публічної влади в державі, за якого адміністративно–територіальні одиниці або інші територіальні утворення мають право самостійно вирішувати питання місцевого значення і реалізувати власні завдання у межах, встановлених законодавством та під відповідальність уповноважених органів і посадових осіб, а втручання у їх діяльність може відбуватись винятково з метою нагляду за законністю в передбачених законом випадках і відповідних формах.

2. На нашу думку, децентралізація є дуже важливою для України, адже всі розвинені країни успішно реалізували засади децентралізації на практиці і своїм прикладом показали що всі питання і проблеми які виникають на місцевому рівні можуть ефективно вирішуватися тільки на місцевому рівні, це забезпечує розвиток кожної територіальної громади, і як наслідок держави в цілому.

3. Не один з запланованих Планом законодавчого забезпечення реформ в Україні законів не було прийнято й досі, але деякі завдання цих законів були втілені в інших законодавчих актах, не передбачених планом.

4. Ми вважаємо, що найважливішими змінами, спрямованими на децентралізацію влади в Україні, які були внесені до законів, – це:

- надання «земельної» юрисдикції органів місцевого самоврядування, розширення їх повноважень в сфері земельних відносин;
- надання права виконавчим органам сільських, селищних, міських (міст районного значення) рад зараховувати адміністративний збір за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань до місцевих бюджетів за місцем надання послуг за умови що державна реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань здійснюється виконавчими органами сільських, селищних, міських (міст районного значення);

- надання права органам місцевого самоврядування створювати центри надання адміністративних послуг;
- надання адміністраторам центрів надання адміністративних послуг право розглядати справи про адміністративні правопорушення, передбачені [статтями 197, 198](#) цього Кодексу;
- надання права виконавчим органам сільської, селищної або міської ради, сільському голові (у разі якщо відповідно до закону виконавчий орган сільської ради не утворено) виконувати функції органу реєстрації що здійснює реєстрацію місця проживання особи, зняття з реєстрації місця проживання особи на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, на яку поширюються повноваження відповідної сільської, селищної або міської ради з зарахуванням адміністративного збору за реєстрацію, зняття з реєстрації місця проживання до місцевого бюджету;
- надання права місцевій раді передати кошти на здійснення окремих видатків місцевих бюджетів іншій місцевій раді у вигляді міжбюджетного трансферту до відповідного місцевого бюджету;
- надання права місцевим органам влади встановлювати ставки податку на нерухоме майно для об'єктів житлової та нежитлової нерухомості;
- надання права місцевим державним адміністраціям ведення в установленому порядку єдиного державного реєстру громадян, які потребують поліпшення житлових умов;
- надання повноважень районним, міським, селищним, сільським рад у сфері державної регіональної політики;
- надання права виконавчим органам з питань державного архітектурно-будівельного контролю сільських, селищних рад управління у сфері містобудівної діяльності, державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду – щодо об'єктів I, II, III категорій складності, розташованих в межах відповідних населених пунктів, виконавчими органами з питань державного архітектурно-будівельного контролю міських рад – щодо об'єктів I, II, III, IV категорій складності, розташованих в межах відповідних міст, структурними

підрозділами з питань державного архітектурно–будівельного контролю Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій – щодо об’єктів I, II, III, IV категорій складності, розташованих в межах міст Києва та Севастополя положення, що зобов’язують сільські, селищні, міські, районні ради приймати рішення відкритим поіменним голосуванням;

- також, важливим є прийняття Законів України «Про добровільне об’єднання територіальних громад», «Про співробітництво територіальних громад», Закону України «Про місцеві вибори» .

На нашу думку, децентралізація є дуже важливою для України, адже всі розвинені країни успішно реалізували засади децентралізації на практиці і своїм прикладом показали що всі питання і проблеми які виникають на місцевому рівні можуть ефективно вирішуватися тільки на місцевому рівні, це забезпечує розвиток кожної територіальної громади, і як наслідок держави в цілому.

Для впровадження дієвої реформи децентралізації на практиці наші законотворці повинні провести аналіз законодавчих актів і практик країн, які на своєму досвіді показали, що децентралізація влади є ефективним інструментом розвитку і на основі проведеного аналізу створити свою законодавчу базу і послідовну систему дій спрямованих на її впровадження. За основу можна взяти досвід Швейцарії, але з урахуванням особливостей щодо України. Це має бути здійснено кваліфікованими юристами і економістами.

5. Ми вважаємо за доцільне прийняти Закон «Про муніципальну варту», адже він удосконалює державне управління у сфері охорони правопорядку, забезпечення прав і свобод людини і громадянина. Він забезпечує охорону публічного порядку, законності, прав, свобод і законних інтересів громадян на території, що перебуває під юрисдикцією рад міста обласного та/або республіканського Автономної Республіки Крим значення, міст Києва, Севастополя, а також юрисдикцією сільської, селищної, міської ради територіальної громади, утвореної внаслідок добровільного об’єднання.

6. На основі проведених досліджень ми дійшли до висновку, що до предмету адміністративного права відносяться також управлінські відносини в системі та

структурі органів місцевого самоврядування (включаючи відносини муніципальної служби), управлінські відносини, пов'язані з реалізацією функцій і повноважень виконавчої влади, делегованих державою органам місцевого самоврядування, громадським організаціям та іншим недержавним інституціям, відносини, що виникають у зв'язку із забезпеченням органами самоврядування реалізації та захисту прав і свобод громадян, а також надання їм різноманітних адміністративних послуг. У зв'язку з чим, відбулося і переосмислення кола суб'єктів адміністративно-правових відносин, до яких відтепер можна віднести і органи місцевого самоврядування, оскільки вони регулюють відносини пов'язані з реалізацією виконавчої влади.

7. Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних рад є суб'єктами адміністративно – правових відносин і мають дуже широкий обсяг делегованих повноважень які надаються їм органами виконавчої влади. Але немає жодного кодифікованого нормативно – правового акту який би детально вказував, які дії мають право вчиняти виконавчі органи рад в тій чи іншій сфері чи галузі делегованих повноважень. Деякі питання навіть детально не врегульовані окремими нормативно – правовими актами.

Задля написання цієї дипломної роботи, нами було проаналізовано низку нормативно – правових актів щоб якимось чином розібратися які дії мають право вчиняти виконавчі органи рад в тій чи іншій сфері чи галузі делегованих повноважень. На нашу думку, доцільно було б створити один кодифікований нормативно – правовий акт в якому б містилися всі делеговані повноваження виконавчих органів рад з вказівкою які саме дії мають право вчиняти виконавчі органи рад в тій чи іншій сфері чи галузі делегованих повноважень.

8. На підставі проведеного дослідження були зроблені висновки, що сільський, селищний, міський, голова, староста є суб'єктами адміністративно – правових відносин. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» визначає сільського, селищного, міського голову як посадову особу місцевого самоврядування, і зобов'язує їх діяти на підставах і в межах визначених чинним законодавством України. Сільський, селищний, міський голова, староста

зобов'язаний при вступі на посаду скласти присягу в якій урочисто присягаю що будуть вірно служити громаді та народові України, неухильно дотримуватися Конституції України та законів України. Також, було встановлено, що сільський, селищний, міський голова а з питань здійснення виконавчими органами ради повноважень органів виконавчої влади підконтрольним відповідним органам виконавчої влади, виконує організаційно–розпорядчі функції які передбачені ст. 42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». На сільських, селищних, міських голів, старост поширюються вимоги та обмеження, встановлені Законом України «Про запобігання корупції»: проводиться спеціальна перевірка, у тому числі щодо відомостей, поданих особисто. Сільським, селищним, міським головам, старостам забороняється: займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) роботою, підприємницькою діяльністю, забороняється використовувати свої службові повноваження або своє становище та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі використовувати будь-яке державне чи комунальне майно або кошти в приватних інтересах забороняється безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб. Сільські, селищні, міські голови зобов'язані щорічно, до 1 квітня, подавати декларації про майновий стан. Сільські, селищні, міські голови, старости несуть адміністративну відповідальність за порушення встановлених до них вимог, відповідальність за порушення яких передбачена ст. ст. 172⁴ – 172⁹⁻¹ Кодексу України про адміністративні правопорушення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- 1.Голосніченко І. П. Відносини державної служби та предмет адміністративно–правового регулювання // Публічне право. – № 1 (21). – 2016, с. 12–20 (Журнал фаховий, має індекс Scopus informational);
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 [Електронний ресурс]–Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр/page>;
- 3.Голосніченко І.П. Про зміни предмету і засобів адміністративно–правового регулювання суспільних відносин в Україні // Правове регулювання суспільних відносин в умовах демократизації Української держави: V Міжнар. наук.–практ. конф.: Зб. матеріалів (20–21 травня 2015 р. м. Київ) / МОН України; Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут”; Факультет соціології і права; Юридичний факультет вищої торгової школи в Радомі (Польща); Ліга студентів асоціації правників (працівників) України; Уклад.: І.П. Голосніченко, Т.О. Чепульченко, В.Ю. Пряміцин. – К.: НТУУ “КПІ”, 2015. – С.12–14.;
4. Адміністративне право України: основні поняття. Навч. посібник – Голосніченко І.П., Стахурський М.Ф. Золотарьова Н.І., Київ, 2005;
5. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11. 09. 2003 [Електронний ресурс] Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>;
6. Про адміністративні послуги: Закон України від 06. 09. 2012 [Електронний ресурс]– Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>;
7. Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16. 05. 2014 [Електронний ресурс] Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/523-2014-%D1%80>;

8. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25. 06. 1991 [Електронний ресурс]– Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>;
9. Про затвердження Правил реєстрації місця проживання: Постанова Кабінету Міністрів України від 02. 05.2016 [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/207-2016-%D0%BF>;
10. Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів): Постанова Кабінету Міністрів України від 25. 12. 1996 [Електронний ресурс]–Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1548-96-%D0%BF>;
11. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18. 09. 1991 [Електронний ресурс] –Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>;
12. Кравчук О.О. Адміністративно–правове регулювання комунального управління: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ю. наук: спеціальність «Правознавство» / О. О. Кравчук . – Київ , 2008;
13. Про житловий фонд соціального призначення: Закон України від 12. 01. 2006 [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3334-15>;
14. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24. 02. 1994 [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>;
15. Житловий кодекс Української РСР: Закон України від 01. 01. 1984 [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5464-10>;
16. Про затвердження ІНСТРУКЦІї про організацію забезпечення житловими приміщеннями військовослужбовців Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України і членів їх сімей: Наказ Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 05.01.2016 [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0172-16>;
17. Про захист правспоживачів: Закон України від 12. 05. 1991 [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>;

18. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17. 02. 2011 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>;
19. Про містобудівний кадастр: Постанова Кабінету Міністрів України від 25. 05. 2011 [Електронний ресурс]- Режим Доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show /559-2011-%D0%BF>;
20. Про основи містобудування: Закон України від 16.11. 1992 [Електронний ресурс] – Режим Доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>;
21. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 08. 06. 2000 [Електронний ресурс] – Режим Доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>;
22. Про затвердження Порядку ведення обліку дітей шкільного віку та учнів: Постанова Кабінету Міністрів України від 13. 09. 2017 [Електронний ресурс] – Режим Доступу <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=250270773>;
23. Про професійно–технічну освіту: Закон України від 10.02. 1998 [Електронний ресурс] – Режим Доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80>
24. Про затвердження Порядку надання послуг з харчування дітей у дошкільних, учнів у загальноосвітніх та професійно–технічних навчальних закладах, операції з надання яких звільняються від обкладення податком на додану вартість: Постанова Кабінету Міністрів України від 02. 02. 2011 [Електронний ресурс] Режим Доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/116-2011-%D0%BF>;
25. Про затвердження Порядку та умов надання державної цільової підтримки деяким категоріям громадян для здобуття професійно–технічної та вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 23. 11. 2016 [Електронний ресурс] – Режим Доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/975-2016-%D0%BF>
26. Земельний кодекс України: Закон України від 20. 10. 2001 [Електронний ресурс] – Режим Доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>;
27. Науково–практичний коментар до Земельного кодексу України Підготовлено в рамках спільного проекту Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй та Міністерства юстиції України «Юридичне забезпечення прав і можливостей бідних»;

28. Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.08. 1992 [Електронний ресурс] – Режим Доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/459-92-%D0%BF>;
29. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02. 10. 2002 [Електронний ресурс] Режим Доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>;
30. Про відходи: Закон України від 05. 03. 1998 [Електронний ресурс] - Режим Доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80>;
31. Про охорону дитинства: Закон України від 26. 04. 2001 [Електронний ресурс] - Режим Доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>;
32. Про затвердження Правил опіки та піклування: Наказ Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства освіти України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства праці та соціальної політики України від 17. 06. 1999 [Електронний ресурс]- Режим Доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0387-99>;
33. Про охорону праці: Закон України від 14. 10. 1992 [Електронний ресурс] - Режим Доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>;
34. Про соціальний діалог в Україні: Закон України від 23. 12. 2010 [Електронний ресурс] - Режим Доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2862-17>;
35. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 03. 03. 1998 [Електронний ресурс]- Режим Доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/137/98-%D0%B2%D1%80>;
36. Про надання щомісячної грошової допомоги особі, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним: Постанова Кабінету Міністрів України від 02. 08. 1998 [Електронний ресурс]- Режим Доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1192-2000-%D0%BF>;
37. Про затвердження Положення про організацію органами виконавчої влади прикордонної та прибережної торгівлі: Постанова Кабінету Міністрів України від

13. 09. 1999 [Електронний ресурс] - Режим Доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0696-99>;
38. Про Державну фіскальну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21. 05. 2014 [Електронний ресурс]- Режим Доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF>;
39. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання: Закон України 11. 12. 2003 [Електронний ресурс]- Режим Доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1382-15>;
40. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25. 03. 1992 [Електронний ресурс]- Режим Доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>;
41. Бронювання військовозобов'язаних [Електронний ресурс]- Режим Доступу <http://www.i-law.kiev.ua/порядок-бронювання-військовозобов/>;
42. Про мобілізаційну підготовку і мобілізацію: Закон України від 21. 10. 1993 [Електронний ресурс]- Режим Доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3543-12>;
43. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 03. 02. 2015 [Електронний ресурс] - Режим Доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/141-19>;
44. Про затвердження Порядку здійснення координації діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань додержання режимів на державному кордоні: Постанова Кабінету Міністрів України від 18. 02. 1999 [Електронний ресурс] - Режим Доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/48-99-%D0%BF>;
45. Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування: Указ президента України від 07. 02. 2008 [Електронний ресурс] - Режим Доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/109/2008>
46. Про затвердження Порядку підготовки і здійснення потенційно небезпечних заходів в умовах присутності цивільного населення за участю особового складу Збройних Сил, інших військових формувань та правоохоронних органів з використанням озброєння і військової техніки: постанова Кабінету Міністрів

- України від 13. 08. 2014 [Електронний ресурс]- Режим Доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/548-2014-%D0%BF>;
47. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07. 12. 1984 [Електронний ресурс] - Режим Доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/8073-1-10>;
48. Про нотаріат: Закон України від 02. 09. 1993[Електронний ресурс] - Режим Доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>;
49. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15. 05. 2003 [Електронний ресурс] - Режим Доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15>;
50. Про державну реєстрацію прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01. 07. 2004 [Електронний ресурс] Режим Доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1952-15>;
51. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07. 06. 2001 [Електронний ресурс] - Режим Доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
52. Про попереднє схвалення законопроекту про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади: Постанова Верховної Ради України від 31 серпня 2015 року № 656VIII // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/656-19> // ;
53. Гройсман В. Навіщо нам децентралізація? // Українська Правда, 22 червня 2015. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2015/06/22/7072007/?attempt=> ;
54. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17. 06. 2014 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>
55. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 5. 02. 2015 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/157-19>;
56. Порошенко: Децентралізація повертає Україну до Європи [Електронний ресурс]- Режим доступу <https://www.depo.ua/ukr/politics/poroshenko-detsentralizatsiya-povertae-ukrayinu-do-evropi-26062015151500>;

57. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / [Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е., та ін.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. – К. : ТОВ «Софія».– 2012. – 128 с.;
58. Голосніченко І.П Децентралізація як спосіб підвищення ролі територіальних громад: Наукова конференція України, VI міжнародна конференція «Правове регулювання суспільних відносин в умовах демократизації української держави» 2016 р. [Електронний ресурс]- Режим доступу <http://lawconf.kpi.ua/2016/schedConf/presentations>;
59. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування з управління земельними ресурсами та посилення державного контролю за використанням і охороною земель: Проект Закону від 31. 03. 2016 [Електронний ресурс]- Режим доступу http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58610;
60. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 [Електронний ресурс]– Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>;
61. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо добровільного приєднання територіальних громад): Проект Закону від 03. 06. 2016 [Електронний ресурс] - Режим доступу http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59315
62. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08. 07. 2010 [Електронний ресурс]– Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>;
63. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування окремих адміністративних зборів до місцевих бюджетів: Закон України від 08. 09. 2016 [Електронний ресурс]– Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1509-19>;
64. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг: Закон України від 01. 12. 2015 [Електронний ресурс]– Режим доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/888-19>;

65. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07. 12. 1984 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>;
66. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11. 12. 2003 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1382-15>;
67. Про адміністративні послуги: Закон України від 06. 09. 2012 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>;
68. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо особливостей формування та виконання бюджетів об'єднаних територіальних громад: Закон України від 26. 11. 2015 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/837-19>;
69. Про внесення змін до статті 59 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (щодо поіменних голосувань): Закон України від 26. 11. 2015 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/842-19>;
70. Про муніципальну варту: Проект закону від 18. 05. 2015 [Електронний ресурс]-Режим доступу http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55192;
71. Про План законодавчого забезпечення реформ в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 04. 06. 2015 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/509-19>;
72. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень у сфері архітектурнобудівельного контролю та удосконалення місто-будівного законодавства: Закон України від 09. 04. 2015 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/320-19>;
73. Про добровільне приєднання територіальних громад: Закон України від 05. 12. 2015 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/509-19>;
74. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 07. 06. 2014 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>

75. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05. 02. 2015 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/156-19>;
76. Про місцеві вибори: Закон України від 14. 07. 2015 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/595-19>;
77. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи між бюджетних відносин: Закон України від 28. 12. 2014 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/79-19>;
78. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи: Закон України від 28. 12. 2014 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/71-19>;
79. Податковий кодекс України: Закон України від 02. 12. 2010 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>;
80. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад: Постанова Кабінету Міністрів України від 08. 04. 2015 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF>;
81. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 06. 09. 2014 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>;
82. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (нова редакція) від 28. 11. 2016 [Електронний ресурс]-Режим доступу http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54569
83. Новий закон приведено у відповідність до законодавства про державну службу, зокрема в питаннях визначення категорій та рангів посадових осіб місцевого самоврядування, оплати праці, а також вступу громадян України на службу в органи місцевого самоврядування, її проходження та припинення [Електронний ресурс]-Режим доступу <https://www.kadrovik01.com.ua/news/1969-qqn-17-m2-noviy-zakon-pro-sljbu-v-organah-mstsevogo-samovryaduvannya>;
84. Про службу в органах місцевого самоврядування (нова редакція): Проект закону від 28. 11. 2016 [Електронний ресурс]-Режим доступу http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54569;

85. Пояснювальна записка до Закону України Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу старости села, селища від 01. 06. 2016 [Електронний ресурс]-Режим доступу http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59269;
86. Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу старости села, селища: Закон України від 09. 02. 2017 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1848-19>;
87. Деякі питання реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01. 04. 2014 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>;
88. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01. 04. 2014 [Електронний ресурс]-Режим доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>;
89. Мінрегіон продовжує підготовку законопроектів, спрямованих на децентралізацію повноважень та їх передачу органам місцевого самоврядування: Урядовий портал Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]-Режим доступу http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=247727316;
90. Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади): проект закону від 01. 07. 2015 [Електронний ресурс]-Режим доступу http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812.